

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

תולדות

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כה

(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים ושתיים לבריאה
שנת מאה ועשרים לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח

לזכות

החייל ב"צבאות השם" שלום שמואל שי' דרואין
ליום הולדתו השלישית ולתיספורתו לאויש"ט,
ביום ח' כסלו ה' תהא שנת פלאות בכל

*

נדפס ע"י

הוריו

הרה"ת ר' לוי פינחס וזוגתו מרת ח' מושקא שיחיו דרואין

זקניו

הרה"ת ר' מיכאל אהרן וזוגתו מרת אילנה אסתר ריבה שיחיו דרואין

הרה"ת ר' מרדכי גרשון וזוגתו מרת חנה שיחיו חיימסון

היי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved One
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
To DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

תולדות

א. יצחק – עולה תמימה

על הפסוק¹ „גור בארץ הזאת” אומרים חז”ל², שליצחק היה אסור לצאת מארץ ישראל לחוץ לארץ, כי היה „עולה תמימה. מה עולה אם יצאת חוץ לקלעים היא נפסלת, אף את אם יצאת חוץ לארץ נפסלת”.

וכפי שמסבירים המפרשים³, שארץ ישראל כולה „חשובה אצלו כמו העזרה”, וחוץ לארץ – „כחוץ מן העזרה”. ולכן, בהיותו „עולה תמימה” – „שהיא קודש קדשים”, אסור לו לצאת מארץ ישראל, כפי ש„אין קודש קדשים יוצא לחוץ מן העזרה”. יש להבין את ההסבר לכך שליצחק יש קדושה של עולה תמימה, באופן ש„אם יצאת חוץ לקלעים היא נפסלת”, שהרי, לכאורה, קדושה זו נוצרת דוקא לאחר שמקריבים את העולה על גבי המזבח, ואילו לגבי עולה תמימה חיה אין חל פסול אם מוציאים אותה מחוץ לעזרה⁴,

וההסבר לכך מובן מדברי חז”ל⁵ על הפסוק⁶ „ויעלהו לעולה תחת בנו”, שהקרבת האיל היתה במקום יצחק – „תחת בנו” – והרי זה כאילו יצחק היה הקרבן שהוקרב. כלשון רש”י⁶ „כאילו בני שחוט .. דמו זרוק .. בני מופשט כאילו הוא נקטר ונעשה דשן”. וכיון שנחשב כאילו נעשו כל הפעולות הללו ביצחק, והקריבו אותו על גבי המזבח, לכן

הוא התקדש בקדושת עולה תמימה שנפסלת ב„יוצא”.

אך לפי זה, שיצחק נחשב כקרבן שכבר הוקרב על גבי המזבח, נדרש הסבר: לגבי זכות העקידה אומרים חז”ל במספר מקומות⁷, ש„אפרו של יצחק כאילו צבור על גבי המזבח”. ומן הדיוק בלשון חז”ל „צבור על גבי המזבח” – ולא, כלשון רש”י במקום אחר⁸, „צבור ועומד לכפרה” וכדומה – מוכח, שזכות העקידה כרוכה בכך ש„אפרו של יצחק” כביכול „נשאר” על גבי המזבח.

יותר מכך: במסכת זבחים אומרת הגמרא⁹: „מזבח מנא ידעי (=מנין ידעו בבנין המקדש השני את מקום המזבח)... אפרו של יצחק ראו שמונח באותו מקום” – ולפי זה קבעו את מקום המזבח.

ואין מובן: מקומו של ה„דשן” הנותר מן הקרבן, אשר אצל יצחק דומה לו „אפרו של יצחק”, הוזה ל„דשן” של האיל¹⁰ – אינו „על גבי המזבח”, כי יש לבצע פעולות של תרומת הדשן והוצאת הדשן¹¹.

(7) ירושלמי תענית פ”ב ה”א. וכן בתו”כ (ופרש”י) בחוקתי כו, מב. תנחומא ס”פ וירא. ב”ר פצ”ד, ה. וראה הנסמן בהערה הבאה.

– לשון זה איתא גם בתנחומא ובמדב”ר שבהערה 5, אבל שם קאי על עבודת ההקטרה בהאל (ע”ג המזבח), שיהי’ כאלו הקטרה זו נעשית ביצחק, ומובן מדוע מדגיש „ע”ג המזבח”. משא”כ במקומות הנ”ל שקאי בנוגע לזכות העקידה בכלל, הרי בזה נוגע (לכאורה) רק „אפרו של יצחק” (בכלל), ולא זה שנשאר „צבור ע”ג המזבח”.

(8) וירא כב, יד. וראה ברכות סב, ב. תענית טז, א. ועוד. סב, רע”א.

(9) כלשון רש”י (הנ”ל בפנים), „כאלו הוא נקטר ונעשה דשן”.

ולהעיר מרד”ל לפדר”א פל”א (אות נט) דלפמ”ש בתניא רבתי ס” ד (ה) דיצחק „נעשה דשן והי’ אפרו מושלך כו’ והביא הקב”ה עליו טל וחי” – „תיישב לשון אפרו של יצחק .. וא”צ לדחוק שאפר האיל שהוא תמורתו נחשב כאילו יצחק עצמו קרב”.

(11) צו ו, ג”ד.

לעילוי נשמות

הרה”ח הת’ אי”א רב פעלים ובעל מרץ
מטובי מקושרי רבותינו נשיאינו והולכי בדרכיהם,

דרך הקודש יקרא לה

ש ל י ח

ב”ק אדמו”ר מלך המשיח

לארצנו הקדושה ת”ו

הרב ר’ מנחם מענדל

בהרה”ח ר’ מנחם מענדל ומרת מארייאשא באדאנע ע”ה

פ ו ט ע ר פ א ס

נפטר ד’ תמוז ה’תשנ”ה

🕯️ 🕯️ 🕯️ 🕯️ 🕯️

וזוגתו מרת לאה ע”ה

בת ר’ בנציון ומרת שרה הי”ד

נפטרה ה’ כסלו ה’תשס”ג

🕯️ 🕯️ 🕯️ 🕯️ 🕯️

ת נ צ ב ” ה

🕯️ 🕯️ 🕯️ 🕯️ 🕯️

נדפס ע”י צאצאיהם שיחיו

מציאותו דמלך המשיח.

ועי"ז ולאח"ז באה התגלותו לעין כל ע"י פעולותיו כו' . . .

(משיחות ליל ה' פ' תולדות, אדר"ז כסלו, וש"פ תולדות, ב' כסלו תשנ"ב)

לקוטי

תולדות

שיחות

וכיצד אפוא אומרים, שאפרו של יצחק
„צבור (ומונח)¹² על גבי המזבח“¹³?

ב. „אפרו .. צבור על גבי המזבח“

ההסבר לכך בפשטות, בדרך הנגלה, הוא,
שבהקרבת האיל לא בוצעו תרומת הדשן
והוצאת הדשן:

תרומת הדשן לא היתה אפשרית, כי
העבודה של הרמת הדשן מסתיימת ב„ושמו
אצל המזבח“¹⁴, ובעקידה, שנחשבה כבמה
קטנה¹⁵, לא היתה קיימת מציאות של „אצל
המזבח“ – כל מה שאיננו על גבי המזבח ממש
נחשב כ„חזק“¹⁶.

וכן, הטעם להוצאת הדשן הוא, כדברי
רש"י¹⁷, כי „אין מקום למערכה“ – אם לא יסירו
את הדשן מעל המזבח לא יהיה מקום למערכה
הבאה¹⁸. וכמוכן, במזבח שבנה אברהם

12 כ"ה בפרש"י בחוקותי שם (וליתא בשאר המקומות
שנסמנו בהערה 7). וע"פ המבואר לקמן בפנים – שכאן לא
היתה תרומת הדשן והוצאת הדשן – י"ל שלכן מוסיף רש"י
„ומונח“, המדגיש ענין של קביעות (משא"כ הלשון
„צבור“ רק שולל פזור). [ומה שרש"י בפ' וירא כתב רק
„צבור (ועומד לכפרה)“ – נת' בההתועדות].

13 וראה תניא רבתי שבהערה 10 „והי' אפרו מושלך
על הר המזרחי“, ובס' שמן ששון (להמג"א. נדפס בריש
ספרו זית רענן) פ' וירא, „שהרים אברהם הדשן והניחו על
הר המזרחי כדין תרומת הדשן“ ע"ש.

ולהעיר ממאמר ר"י הגלילי במכילתא בשלח (יד, טו)
„ומזבחו של יצחק כו' ויצחק כאלו עקוד עליו ונתון על
המזבח כו'“ – ולא אמר „אפרו של יצחק“.

14 צו שם, ג. אבל להעיר מסהמ"צ להרמב"ם (מ"ע ל)
„היא שנצטוו להסיר הדשן בכל יום מע"ג המזבח“ ולא
הזכיר הענין דושמו אצל המזבח. וראה חינוך (מצוה קלא)
ב„שרשי המצוה“ ואכ"מ.

15 כמ"ש ברד"ל לפרד"א שם (ס"ק מד). וראה צפע"צ
עה"ת וירא כב, ו. אבל להעיר מפנים יפות וירא שם, ז.

16 אף שמקום העקידה ה' מקום המזבח שבמקדש
(כנ"ל בפנים. וראה רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ב ה"א"ב) – הרי

או אין שייך קדושת עורה כו'. אבל ראה פנים יפות שם.

17 צו שם, ד. וראה תמיד כת, ב במשנה. וראה
בפרטיות אנציקלופדי' תלמודית ערך דשן מזבח החיצון.
וש"נ. וראה הערה הבאה.

18 וגם להדיעות (רמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ב ה"ג.
ועוד) שדשן המזבח נעשה בכל יום גם כשיש מקום

למערכה (וראה אנציקלופדי' תלמודית שם ע' ד"ה, וש"נ) –
הרי תוכנו של דשן המזבח הוא (ע"ד דישון) (הטבת) המגורה
– רש"י תצוה ל, ז) ויקרי המזבח (בשביל מערכה הבאה),

לעקידת יצחק, אינו קיים, כמוכן, טעם זה.
ויש לומר, שכיון שלא היתה חובה להסיר
את הדשן מן המזבח, מסתבר שהדשן נותר על
גבי המזבח,

שהרי ההלכה קובעת „כל הנוגע במזבח
יקדש“¹⁹, ו„אפילו קרבן פסול שעלה עליו ..
לא ירד“²⁰, ולכן, כאשר אין חובה וסיבה
מיוחדת להסיר את האפר, הרי אז „לא ירד“.
(וראה להלן סעיף ג').

ולפיכך גם „אפרו של יצחק“, שהוא זהה
ל„דשן“ של האיל, „צבור על גבי המזבח“.

אך נדרש הסבר נוסף: הסבר זה מבאר
מדוע „אפרו של יצחק“ יכול להשאר, ואכן
נשאר, „צבור על גבי המזבח“. אך מכך
שחז"ל כורכים את זכותו של יצחק בכך
ש„אפרו .. צבור על גבי המזבח“ מובן,
שהדבר קשור דוקא לזכות העקידה עצמה.

והכרחי לומר, שלמרות שבדרך כלל חובה
להסיר את ה„דשן“ של העולה מן המזבח,
למרות שהיא עולה כליד לה' – בכל זאת,
„קדושת העולה“ של יצחק, על ידי העקידה,
חלה באופן שבו ה„אפר“ (הדשן) נותר „צבור
(ומונח) על גבי המזבח“.

ג. עקידת יצחק – פעולה תמידיה

כדי להסביר זאת, יש להקדים:

א) באופן כללי מוכח, גם מההלכה
למעשה, שכאשר דבר כלשהו הופך לאפר,
הוא איננו נשאר במציאותו הקודמת²¹. ודוגמא
לכך, ביעור חמץ, לפי הדעה שאין ביעור
חמץ אלא שריפה²². אמנם, לאחר השריפה
נותר עדיין אפר, אך זוהי מציאות אחרת²³.

כמוכן. ומוה מובן בנדו"ד שלא ה' צורך עוד בהמזבח, עד
הומן ש„בזר הו' יראה“, שאין שייך חיוב דשן.

19 תצוה כט, לו.

20 פרש"י שם, מובחים פג, ב.

21 ראה חידושי הרשב"א קידושין נו, ב. ועיין אגה"ק
שהוא לקמן בפנים סעיף ד.

22 משנה פסחים רפ"ב.

23 ראה סוף תמורה ובמפרשים שם. טוש"ע (וואדה"ז)
איר"ח סתמ"ה. ועוד.

להביא את 770 הביתה!
כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל
הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש
כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!
האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב
וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>
יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

(ב) ההשפעה, ה"נחת רוח", של קרבן עולה, שהקרבנות מסתיימת בשריפתו על גבי המזבח, היא על ידי ריח ניחוח, "וירח ה' את ריח..."²⁴, כלומר, רק בזמן שריפתה והפיכתה לאפר, אך לא לאחר מכן.

לפי זה קשה להבין את הנאמר שזכות העקידה עומדת לדורות בביטוי "אפרו של יצחק", שהרי המושג "אפר" מדגיש בדיוק את ההיפך, שהעקידה, ופעולת ההקרבה, כבר איננה מתקיימת!

כדי להבין זאת יש להקדים, שיש מספר אופנים שבהם משפיעה זכות המצוה לאחר זמן קיומה²⁵:

(א) זכות שכבר הושלמה והסתיימה בעבר. כלומר, המצוה יוצרת זכות שנשארת אצל האדם לנצח, אך הגורם לזכות כבר בוצע והושלם בעבר.

(ב) המצוה נעשתה בעבר, אך פעולתה נמשכת, ולכן נמשכת גם זכותה, כולל לזמן שבו זקוקים לזכות זו.

(ג) העשייה הקודמת ממשיכה ומתחדשת בכל עת, כך, שגם לאחר זמן הרי זה כאילו המצוה מתבצעת עתה²⁶.

בכך מובן הנאמר לגבי דוד המלך²⁷: "בשעה שנכנס דוד לבית המרחץ ראה עצמו עומד ערום, אמר אוי לי שאעמוד ערום בלא מצוה, וכיון שנזכר במילה שבבשרו, נתיישבה דעתו..."

– והרי, לכאורה: בודאי היה ניכר במוחו ובלבו של דוד, "שעבוד הלב והמוח"²⁸ של הנחת התפלין הקודמת וכדומה, ומדוע היה נראה לו כ"ערום בלא מצוה"?

ההסבר לכך הוא: שעבוד הלב והמוח היא השפעה מתמשכת של הנחת התפלין שבוצעה לפני כן, אך המצוה עצמה אינה נעשית עתה.

[24] לשון הכתוב – נח ת, כא.

[25] בהבא לקמן – ראה גם מפענח צפונות פרק ה. וש"נ. [26] וכן חלוק בקנינים ע"ז – ראה מפענח צפונות שם ס"ג, סכ"ה, ס"ג. וש"נ.

[27] מנחות מג, ב. וראה גם לקו"ש [המתורגם] ח"ג ע' 13.

[28] שו"ע (ודארה"ו) או"ח סכ"ה ס"ה (יא).

ואילו מצות המילה^{28*} מתחדשת בכל רגע²⁹, ונחשבת כאילו היא נימול עתה.

וזהו החידוש של העקידה: זכות העקידה קיימת באופן שנחשב כאילו יצחק נשרף עתה (בכל רגע) מחדש³⁰ על גבי המזבח. ולכן "אפרו של יצחק .. צבור על גבי המזבח" – הוא נשרף עתה על גבי המזבח, ועכשיו נגרם "ריח ניחוח".

ד. משמעות ה"דשן" בעבודה הרוחנית

ההסבר לכל האמור לעיל בעבודתו הרוחנית של האדם:

משמעות המושג "דשן" בעבודת האדם היא³¹:

האפר כשלעצמו, בלי קשר לגורם שהפכו לאפר, הוא גשמיות מוחלטת. כפי שמבאר אדמו"ר הזקן בתניא³², שהאפר הנותר מן ה"עץ הנשרף" הוא יסוד "העפר שבו היורד למטה ואין האש שולטת בו... העפר הוא חומרי יותר מכולן (משאר היסודות)".

וזהו המשמעות של דשן המזבח: חלק הקרבן הנשרף על המזבח, רומז לעניינים ה"עדינים" יותר שבעולם, שיכולים להתעלות ולהיכלל לגמרי בקדושה. באופן כללי, אלה הם ענייני העולם שבהם מקיימים מצוה³³, תשמישי מצוה, תשמישי קדושה³⁴ וכדומה.

[28*] היינו המצוה להיות מהול (משא"כ המצוה למול – ראה מכתב הצפ"ג בשד"ח סוף קונט' המציצה ובהנסמן בהערה הבאה) – אלא מכיון שהמצוה להיות מהול (שע"י פעולת המילה) מתחדשת בכל רגע, ה"ז נחשב כאילו שיש לו (גם) פעולת המצוה בכל רגע.

[29] מפענח צפונות שם ס"ח. וש"נ.

[30] ראה מכילתא (שבהערה 13), "יצחק כאלו עקוד עליו כו".

[31] בהבא לקמן – להעיר מסודר ד"ה להבין ענין תרומת הדשן (ל, ג ואילך). אוד"ת בשלח (ע' תלה"ז. ס"ע תנב ואילך. ע' תסג). אוד"ת צו (כרך ג) ע' תתא"ב. ד"ה ולבש תרס"ח (ע' קמו ואילך). ועוד.

[32] אגה"ק סי' טו (קבא, ב).

[33] ראה המשך תער"ב ח"ב (ע' תתפג. תתקסא). ולהעיר משערי אורה ד"ה יביאו לבוש מלכות פ"ו ופע"ג ובקיצורים לשם. וראה לקו"ד ח"א קמט, ב ואילך.

[34] ראה מגילה כו, ב.

על העצם (חיות) דמשיח, כלומר, התגלות מציאותו (מציאות שקיימת גם לפני"ז למלכות) בתור מלך המשיח, ולאחרי התגלות מציאותו (אור ש באין ערוך מאורו של משיח), מתחילה ההתגלות לעיני כל ע"י פעולותיו (אור של משיח).

ועפ"ז מובן שעיקר החידוש דביאת המשיח הוא בהתגלות מציאותו (מצאתי דוד עבדי"⁷), כי, כל פרטי העניינים שלאח"ז (התגלותו לעין כל ע"י פעולותיו לגאול את ישראל, וכל העניינים דימות המשיח), באים כתוצאה והסתעפות מהתגלות מציאותו, וכלולים בה.

. . . ובנוגע לפועל – "המעשה הוא העיקר"⁸. . . צריך כאו"א מישראל להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בהדגשת הענין ד"כל ימי חיך להביא לימות המשיח", ע"י שכל מציאותו, תיכף כשניעור משנתו, חדורה בהחיות דמשיח (שזוהי עצם מציאותו של כאו"א מישראל, משיח שבו) שמביאה לימות המשיח.

. . . ויה"ר והוא העיקר – שבתחלת חודש כסלו, חודש הגאולה, תבוא בפועל ובגילוי הגאולה האמיתית והשלימה, התחלת הגאולה ושלמותה, ע"י משיח צדקנו – "יעמוד מלך מבית דוד כו", עד ש"יתקן את העולם לעבוד את ה' ביחד, שנאמר⁹ אז אהפוך אל עמים גו' לעבדו שכם אחד"⁵.

וכמרומו גם בסיום וחותרם ההפטרה דשבוע שעבר . . . ההפטרה דשבוע שעבר מסתיימת בהכרזה "יחי אדוני המלך דוד לעולם"¹⁰ – נצחיות מלכות דוד שנמשכה במלכות שלמה, ששלמותה ע"י המלך המשיח שהוא "מבית דוד ומזרע שלמה"¹¹ – שתוכנה של הכרזה זו הוא התגלות

[6] "מאותן הבאים מבני דוד ועדיין ה' להם ממשלה גם בגלות . . . כגון רבינו הקדוש" (חד"א ג מהרש"א לסנהדרין צח, ב).

[7] תהלים פט, כא.

[8] אבות פ"א מ"ו.

[9] צפנ"ג, ט.

[10] מ"א, א, לא.

[11] סהמ"צ להרמב"ם מל"ת שסב. פיה"מ סנהדרין ר"פ חלק יסוד הי"ב. אגרת תימן.

הוספה בשורת הגאולה

מפ.

הנקודה העיקרית שבחיי כאו"א מישראל וכללות ישראל במשך כל הדורות: "כל ימי חייתך להביא לימות המשיח"¹, ובהדגשה יתירה בדורנו זה ובתקופתנו זו, כמדובר כמ"פ בתקופה האחרונה (שכבר נשלמו כל הענינים וצריכים רק לקבל פני משיח צדקנו בפועל ממש).

... "כל ימי חייתך" – פירושו בכל רגע ורגע שהאדם חי, הן ביום והן בלילה, הן ער והן ישר, שגם אז הוא חי ע"י נשימת האויר ("כל הנשמה תהלל ייה", "על כל נשימה ונשימה שאדם נושם כו"י)² שמוכרח להיות בכל רגע ורגע (משא"כ אכילה ושתיה). ו"כל ימי חייתך להביא לימות המשיח" – פירושו שהחיות שלו (בכל רגע ורגע) הוא בהבאת ימות המשיח, כלומר, לא רק בשעה שחושב ומדבר ועושה פעולות להבאת המשיח, אלא עצם חיותו ("חייתך") הוא להביא לימות המשיח.

... ובפרטיות יותר:

הענין ד"כל ימי חייתך להביא לימות המשיח" מתבטא בכך שתיכף כשניעור עצם הנשמה (שמתגלה עצם מציאותו ורק העצם) מרגיש בנשימת האויר ענינו של משיח – אויר של משיח, ובלשון חז"ל³ "רוחו של מלך המשיח".

ויש לומר, ש"אויר (רוח) של משיח" הוא למעלה גם מ"אורו" של משיח, כי, אור של משיח מורה על ההתגלות דמשיח ע"י פעולותיו (כמו "ילחם מלחמות ה'" עד ש"נצח"⁵, וכיו"ב), משא"כ אויר של משיח מורה

(1) ברכות יב, סע"ב – במשנה.

(2) תהלים בסופו. ב"ר פי"ד, ט. דב"ר פ"ב, לו.

(3) ב"ר פ"ב, ד. פ"ח, א.

(4) זח"ג לר, ב. נת' בלקוטי לוי"צ לזח"ג ע' ריט ואילך.

(5) רמב"ם הל' מלכים ספ"א.

לקוטי

תולדות

שיחות

ה. עקידת יצחק – מסירות נפש בפועל

לפי זה יובן מדוע "אפרו של יצחק כאילו צבור על גבי המזבח".

החידוש של עקידת יצחק הוא ענין מסירות נפש בפועל, מסירת הגוף כפשוטו. בכניסתו של אברהם לכבשן האש באור כשדים⁴¹ לא היתה מסירות הגוף בפועל, כי האש כלל לא פגעה בו⁴². לעומת זאת, אצל יצחק, הרי בשעת העקידה "פרחה ויצאה נשמתו של יצחק"⁴³, ולאחר מכן היתה אצלו תחיית המתים⁴³.

דרגה זו⁴⁴ של מסירות נפש נובעת מעצם הנשמה ממש, הדביקה ומאוחדת באלקות באחדות מוחלטת, עד אשר היא חודרת לכל חלקי האדם בשווה, כולל לגוף החומרי⁴⁵. ולכן מתבטא הדבר גם במסירות הגוף לקב"ה. ולכן, על ידי העקידה התקדש יצחק באופן שגם גופו נעשה קדוש לגמרי, ולפיכך אף החלקים הגשמיים של יצחק התעלו לדרגת עולה, כליל לה: גם עניניו הגשמיים התבטלו כל כך כלפי הקדושה, עד אשר הוא כלל "לא חש" את "גשמיותו"⁴⁶, וכל מהותו היתה "עבודת ה'".

בסדור שם. אוד"ת בשלח שם). וראה ב' הדיעות בתורה" נבלעין – יומא כא, א. תורה דישון – זבחים ס, א. (41) ראה פסחים ק"ח, א. פדר"א פכ"ז, רפנ"ב. ב"ר פל"ח, יג. ובכ"מ.

(42) ראה פסחים שם: ארד ואצנן כו'.

(43) פדר"א פל"א קרוב לסופו. זח"א ס, א (תוספתא). וראה לעיל הפערה 10.

וראה שעה"ת לאדאמ"צ ח"א ד"ה אחרי ה"א תלכו פל"ח (מו, ד), כעקידת יצחק .. שפרחה נשמתו ממש (וראה שם כל הפרק). וראה המשך תע"ב פס"ב. אבל בשעה"ת שם לפניו (פל"ז – מו, ב) דאף ש"עקידת יצחק זהו כמו מס"ב בפ"מ .. ופרחה נשמתו מאימת מות בפ"מ מ"מ כש"חסר מנענה ההריגה בפ"מ זהו חסרון העיקר במס"ב שבגוף. ואכ"מ.

(44) ראה מאמרי אדה"ז – תקס"ב (ח"א) ע' יג. ובארוכה שעה"ת שם פל"ח. המשך תע"ב שם. ועוד.

(45) ראה שעה"ת שם (וישם פל"ח (מו, א), שזה, למעלה מעליות הגופים התנן ואלהיו שהם בבחי' מציאות בפ"ע רק שנודרך, משא"כ במסנ"פ בגוף גם, חומר הגוף .. הוא בהתכללות זאת ממש. ע"ש ובפל"ז).

(46) ראה לקו"ש ח"י שם (ע' 105) – ב' האופנים ב, ובכל דרכיך דעהו".

ואילו האפר שנותר מן הקרבן רומז לחלק הנחות שבעולם, שאיננו יכול להיכלל באש המזבח, שהוא קדושה מוחלטת. באופן כללי, אלה הם דברי הרשות שהיהודי נזקק להם.

ולכן, אין הדשן יכול להשאר על גבי המזבח, שהוא שיא הקדושה.

בכך יש שתי דרגות³⁵:

(א) "הדשן" שבו מקיימים את תרומת הדשן, שנשאר לפחות "אצל המזבח". (ב) "הדשן" שמוציאים אותו "מחוץ למחנה".

ויש לומר, שזהו ההבדל בין שני אופני העבודה הרוחנית³⁶ של "כל מעשיך יהיו לשם שמים"³⁷ ו"בכל דרכיך דעהו"³⁸:

המשמעות של "כל מעשיך יהיו לשם שמים" היא, שכאשר הוא מבצע את המעשים הם לגביו כ"מעשיך", כדברי הרשות, אלא שהוא עושה אותם "לשם שמים", למען קדושה, מאוחר יותר תצמח לו מהם תועלת בעניני שמים.

אופן זה נרמז בדשן המוצא "מחוץ למחנה" – הוא איננו במחנה הקדושה³⁹. אך הוא מוצא "אל מקום טהור", הוא מבצע את פעולות הרשות לשם שמים, למען קדושה.

אופן נעלה יותר של עיסוק בדברי הרשות הוא – "בכל דרכיך דעהו": לא זו בלבד שמאוחר יותר הוא יגיע באמצעותם ל"דעהו", אלא בהם עצמם – "בכל דרכיך" – "דעהו". אמנם אלה הם "דרכיך" – דברי רשות, אך דברי הרשות עצמם הופכים לקדושה.

בדומה לתרומת הדשן, אשר על המזבח עצמו אין הוא יכול להשאר, כי הוא "דרכיך", אך בכל זאת – "ושמו אצל המזבח", הוא נותר סמוך למזבח ונבלע במקומו⁴⁰.

(35) ראה במקומות שבהערה 31 – ע"ד שני מיני בירורים (אבל שם הוא באו"א).

(36) ראה בזה לקו"ש [המתורגם] ח"ג ע' 161, 187 ואילך. לקו"ש ח"י ע' 104. ועוד.

(37) אבות פ"ב מי"ב.

(38) משלי ג, ו.

(39) חוץ לשלש מחנות (ראה תו"כ ויקרא ד, יב. יומא סת, א. וזבחים קה, ב). וצע"ק בסדור שם (לא, רע"ג. וכ"ה בדרך חיים נד, ד), חוץ למחנה שכינה".

(40) רש"י ד"ה תרומת הדשן פסחים כו, א (וכן הובא

1. זריעת יצחק – צדקה

כפי שכבר הוסבר במקום אחר בהרחבה⁴⁷ על משמעות הנאמר בפרקי דרבי אליעזר⁴⁸ על הפסוק⁴⁹ „וירע יצחק“: „וכי יצחק זרע דגן ח“ו, אלא לקח את כל מעשר ממונו וזרע צדקה לעניים, כמו דאיתא⁵⁰ זרעו לכם לצדקה“.

אין מקרא יוצא מידי פשוטו⁵¹, שיצחק זרע דגן כפשוטו, וזה היה הממון שממנו לקח מעשר וכדומה. אך ח“ו לומר שפעולתו „וירע“ היתה במשמעות ובמהות של זריעת דגן. אלא משמעות הפעולה „זרע דגן“ אצלו היתה „זרעו לכם לצדקה“.

כן יש להעיר לפי מאמר חז“ל נוסף: יצחק תיקן את המעשרות⁵², וכיון שמעשר יש לתת דוקא מתבואה השייכת לאדם עצמו⁵³, לפיכך, ורק משום כך, הוא זרע דגן, כדי להפריש מעשר.

ויש לומר, שהיינו הך: שורש מצות המעשרות וכדומה הוא ענין הצדקה⁵⁴.

2. על ידי העקידה התקדש „אפרו“

ומשום כך „אפרו של יצחק .. צבור על גבי המזבח“, כי על ידי העקידה התקדש יצחק באופן שאינו מותר אפשרות ל„חול“, השייך לחוץ – גם „אפרו“, כל עניניו הגשמיים, הוא „צבור על גבי המזבח“, כולו – כליל לה^{54*}. וזהו גם ההסבר לכך שמבטאים את זכות

(47 לקו"ש [המתורגם] ח"ה ע' 75. וראה בהערות שם. 48 רפ"ג. 49 פרשתנו כו, יב. 50 הושע י, יב. 51 שבת סג, א. ושו"נ. 52 רמב"ם הל' מלכים פ"ט ה"א. וראה בארוכה לקו"ש שם (ע' 69 ואילך). 53 רמב"ם הל' מעשר פ"ב ה"ב. 54 ראה בביאורי טעמי המצות: ס' החינוך מצות ראשית הגז (מצוה תקח). מו"ג ח"ג פל"ט. 54* להעיר מ„זונתיתר"ם" (ע' נא. נו ואילך) בביאור מחז"ל (פדר"א ספלא) דאפר אילו של יצחק הוא יסוד מזבח הפנימי – קטורת, בח' התקשרות ועוצם הביטול שלמעלה מבירורים דקרבנות. וראה לקמן סעיף ה.

העקידה דוקא במושג ובביטוי „אפר“: זכות העקידה מבוססת על אופן מסירות הנפש של יצחק – המעלה המיוחדת של מסירות הנפש שלו היא בחידוש „אפרו .. צבור על גבי המזבח“^{54**}, כדלעיל.

ה. עיסוק בגשמיות – רק „אצל המזבח“

ההוראה הנלמדת מכך בעבודתו של כל אחד ואחד, היא:

אחד הטעמים לאמירת פרשת העקידה בכל יום הוא „כדי להכניע יצרו לעבוד ה' יתברך כמו שמסר יצחק נפשו“⁵⁵. יש לדעת, שההכנעה צריכה להביא לידי כך, שה„אפר“ (הגשמיות) של היהודי יהיה „צבור על גבי המזבח“.

משמעות הדברים היא:

תפלות כנגד תמידין תקנום⁵⁶, וקרבת תמיד הוא קרבן עולה, כליל לה'. כי שלמות התפלה היא, שהיהודי יתמסר כולו לקדוש-ברוך הוא⁵⁷.

אך ההתבטלות ומסירות הנפש בתפלה „מאפשרת“, שלאחר התפלה יצא היהודי „מחוץ למחנה“ ויעסוק בעניניו הגשמיים. אמנם, עבודת התפלה מביאה לידי כך שעיסוקיו אלו יהיו רק „אל מקום טהור“ – כל מעשיך לשם שמים – אך בכל זאת הם מחוץ למחנה.

על כך באה ההבהרה, שהטעם להוצאת הדשן הוא כי „אין מקום למערכה“, אך אם יש „מקום למערכה“ אין מסירים את הדשן: ה„היתר“ לעסוק בדברים גשמיים, באופן של „מחוץ למחנה“, הוא רק אם צומחת מכך תועלת למערכה הבאה – שעל ידי כך יוכלו למחרת להתפלל טוב יותר⁵⁸.

(54** להעיר גם ממגיד מירשים להב"י (ר"פ צוה. ועוד) „ושם תשרף על קדושת שמי ויהי אפרך מונח ע"ג מזבח“. 55 שו"ע אדה"ו או"ח מהד"ק ס"א ס"י (מב"י לטא"ח שם). ובמהד"ת שם (ס"ט) השמיטו. ואכ"מ. 56 ברכות כו, ב. 57 דק"ש ענינה – מסנ"פ, ושמר"ע – ביטול במציאות, כעבדא קמי מרי'. 58 שלכן גם לפי הביאור דלעיל (סעיף ד) בענין של תרומת הדשן והוצאת הדשן בעבודת האדם – עבודת

מסירות נפש כיצחק. מסירות הנפש בשעת התפלה צריכה להיות באופן „סוחף“ את גופו ואת כל עיסוקיו הגשמיים, עד אשר הוא חש שאין אצלו „מחוץ למחנה“, וגשמיותו חדורה כולה בקדושה.

ואז, אף ביציאתו לאחר התפלה „מחוץ למחנה“ כדי לעסוק בעניני העולם, הנהג בהם מנהג דרך ארץ⁶¹ – הוא מרגיש שהימצאותו „מחוץ למחנה“ היא בחיצוניות בלבד. פנימיותו, ובמיוחד מצד נפשו, דרגת יצחק שבו, היא בבחינת „אפרו .. צבור על גבי המזבח“.

ועל ידי כך עיסוקו בגשמיות הוא באופן שכל כוונתו היא רק למען התועלת שתצמח מכך לעבודת ה', מקום המערכה.

(משיחת ש"פ בה"ב תשכ"ח)

(61 ברכות לה, ב. וראה טושו"ע או"ח סקנ"ז.

לזכות

כ"ק אדוננו מורנו זרבינו

מלך המשיח

ויהי'ר שעי' קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדוננו מורנו זרבינו מלך המשיח

לעולם ועד